

Psychologia procesów poznawczych - opis przedmiotu

Informacje ogólne	
Nazwa przedmiotu	Psychologia procesów poznawczych
Kod przedmiotu	14.4-WP-PSChM-PPPoZ
Wydział	Wydział Nauk Społecznych
Kierunek	Psychologia
Profil	ogólnoakademicki
Rodzaj studiów	jednolite magisterskie
Semestr rozpoczęcia	semestr zimowy 2021/2022

Informacje o przedmiocie	
Semestr	2
Liczba punktów ECTS do zdobycia	7
Typ przedmiotu	obowiązkowy
Język nauczania	polski
Sylabus opracował	• dr hab. Bożena Janda-Dębek, prof. UZ

Formy zajęć					
Forma zajęć	Liczba godzin w semestrze (stacjonarne)	Liczba godzin w tygodniu (stacjonarne)	Liczba godzin w semestrze (niestacjonarne)	Liczba godzin w tygodniu (niestacjonarne)	Forma zaliczenia
Wykład	30	2	-	-	Egzamin
Ćwiczenia	30	2	-	-	Zaliczenie na ocenę

Cel przedmiotu

Dostarczenie wiedzy o przedmiocie, warsztacie, podstawowych pojęciach w dziedzinie psychologii procesów poznawczych, oraz wiedzy dotyczącej charakterystyk, opisu i funkcji procesów poznawczych. Kształtowanie umiejętności krytycznego odnoszenia się do różnych koncepcji teoretycznych oraz stosowania wiedzy o procesach poznawczych w analizie zachowania człowieka. Modelowanie kompetencji związanych z przedstawianiem swojego stanowiska dotyczącego funkcjonowania poznawczego człowieka.

Wymagania wstępne

Wiedza z kursu Wprowadzenie do psychologii i Psychologii ogólnej

Zakres tematyczny

1. **Narodziny i tożsamość psychologii poznawczej: historia, przedmiot, warsztat badawczy.** Dominujące paradygmaty i modele umysłu. Podstawowe problemy psychologii poznawczej, charakterystyka. Szerokie i wąskie rozumienie procesów poznawczych. Świadomość w poznaniu, poziomy świadomości. Procesy poznawcze w poznaniu społecznym.
2. **Możliwości poznania: poznanie bezpośrednie i reprezentacjonizm.**
Reprezentacje poznawcze: wyobrażenia, koncepcja podwójnego kodowania A. Paivio), pojęcia, skrypty, modele umysłowe (klasyczna koncepcja pojęć, pojęcia sztuczne, pojęcia naturalne: ujęcie prototypowe i egzemplarzowe, teorie wyjaśniające). Istota pojęcia, procedura identyfikacyjna, strategie odkrywania pojęć. Funkcje pojęć.
3. **Ewolucyjne, kulturowe, sytuacyjne i podmiotowe uwarunkowania procesów percepcji.**Proces percepcji jako aktywny i twórczy sposób odzwierciedlenia rzeczywistości. Propozycja systemów wielorakich, cyklu percepcyjnego. Fazy procesu. Spostrzeganie jako proces wyodrębniania cech (*bottom-up*) i uwarunkowany schematami poznawczymi (*top-down*). Spór o strukturalizowanie spostrzeżeń – asocjacionizm, strukturalizm. Wnioskowanie percepcyjne, przebieg procesu kategoryzacji, tworzenie struktur poznawczych. Charakterystyka rzeczywistości rozumianej jako źródło bodźców (pojęcie bodźca, charakterystyka analizatorów, receptory, ich lokalizacja, podział oraz progi wrażliwości).
4. **Uwaga – charakterystyka procesu, jego funkcje.** Neurologiczne korelaty procesów uwagi. Optymalny poziom aktywacji, stany czuwania, czujności i pobudzenia. Teorie uwagi: selekcji źródła informacji, przeszukiwania pola percepcyjnego, przedłużonej koncentracji, podzielności, przerzutności. Teorie filtra uwagowego Donalda Broadbenta, wielu filtrów uwagowych Ann Treisman. Modele zasobów uwagi Kahnemana. Rodzaje dystraktorów i ich skutki.
5. **Charakterystyka procesów pamięci.** Pamięć jako zdolność i pamięć jako proces. Poziomy pamięci. Modele pamięci wg Atkinsona i Schiffrina. Model pamięci operacyjnej Baddleya. Neurologiczne korelaty pamięci. Podział pamięci ze względu na zapamiętane treści. Pamięć deklaratywna (semantyczna i epizodyczna) i proceduralna. Charakterystyka pamięci autobiograficznej. Pamięć prospektywna. Procesy interferencyjne zakłócające zapamiętywanie. Szczególne przypadki zapamiętywania – zjawisko flashbulb. Zaburzenia pamięci spowodowane czynnikami organicznymi, oraz związane z aktualnym stanem podmiotu. Zaburzenia pamięci i odtwarzania związane z nietrwałością, procesami uwagi, błędną atrybucją, tendencyjnością i podatnością na sugestię.
6. **Klasyczne teorie uczenia się (warunkowanie klasyczne i instrumentalne).** Rola czynników kontekstowych w procesie uczenia się. Podstawowe pojęcia: generalizacja, różnicowanie, hamowanie. Wzmocnienia i zasady ich stosowania. Uczenie utajone, przez próby i błędy, uczenie społeczne. Znaczenie transferu w procesie uczenia się. Rodzaje transferu. Krzywe uczenia się. Czynniki optymalizujące proces uczenia się: rodzaj i organizacja materiału, zainteresowania, nastawienie, poziom motywacji.
7. **Złożone procesy poznawcze: myślenie i rozwiązywanie problemów; myślenie twórcze i odtwórcze– charakterystyka procesów, uwarunkowania.** Algorytmy i heurystyki. Procesy inkubacji, intuicji, wglądu. Podejmowanie decyzji – charakterystyka procesu; uwarunkowania; rodzaje decyzji, zjawisko „zmęczenia decyzyjnego” i jego skutki.

8. **Procesy poznawcze a procesy emocjonalno-motywacyjne.** Odmienność i współzależność procesów. Stres i jego wpływ na procesy poznawcze – zmiany w OUN pod wpływem stresu (struktura hipokampa). „Nieusuwalność” doświadczeń emocjonalnych, relacje pomiędzy jądrem migdałowatym a korą.

Metody kształcenia

Wykład tradycyjny, ćwiczenia: dyskusja, praca w grupach

Efekty uczenia się i metody weryfikacji osiągania efektów uczenia się

Opis efektu	Symbole efektów	Metody weryfikacji	Forma zajęć
Definiuje podstawowe pojęcia z zakresu psychologii procesów poznawczych. Opisuje i charakteryzuje istotę i funkcjonowanie procesów poznawczych Zna podstawowe koncepcje poznawcze i ma umiejętność się w ich różnicowaniu Student wieloaspektowo analizuje możliwości poznawcze jednostki w kontekście społeczno-kulturowym Przedstawia swoje poglądy, broni swojego stanowiska, uwzględnia argumentacje innych osób	• K_W01 • K_W06 • K_U01 • K_U11	• aktywność w trakcie zajęć • kolokwium • projekt • test egzaminacyjny z progami punktowymi	• Wykład • Ćwiczenia

Warunki zaliczenia

Zaliczenie ćwiczeń na ocenę: wyniki uzyskane z kolokwium (60%), ocena z prezentacji (20%), oraz ocena aktywności na zajęciach (20%). Zaliczenie wykładu: egzamin testowy - pytania otwarte (50%), pytania zamknięte (50%). dla uzyskania oceny pozytywnej - minimum 60% poprawnych odpowiedzi.

Literatura podstawowa

Doliński D., Strelau J. (2008) *Psychologia. t.1*. GWP, Gdańsk

Kahneman D. (2011) *Pułapki myślenia. O myśleniu szybkim i wolnym*. Media Rodzina, Poznań

Maruszewski T. (2011) *Psychologia poznania. Umysł i świat*. GWP, Gdańsk,

Nęcka E., Orzechowski J., Szymura B., (2006) *Psychologia poznawcza*. Wydawnictwo PWN, Warszawa.

Literatura uzupełniająca

Kosslyn M., Rosenberg S., (2006) *Psychologia*. Kraków

Nisbett R.E. (2009) *Geografia myślenia. Dlaczego ludzie Wschodu i Zachodu myślą inaczej*. Smak Słowa, Sopot

Schacter D. (2003) *Siedem grzechów pamięci*. PIW, Warszawa

Schwartz B., (2015) *Paradoks wyboru*, PWN, Warszawa

Uwagi

Literatura dla przyjemności:

LeDoux J. (2000) – *Mózg emocjonalny*. Media Rodzina, Poznań

Damasio A. (2000) – *Tajemnica świadomości*. Pruszyński i S-ka, Warszawa

Ingram J. (1994) - *Płonący dom*. Pruszyński i S-ka, Warszawa

Sacks O. (1996) – *Mężczyzna, który pomylił swoją żonę z kapeluszem*. ZYSK i S-ka, Poznań

Zmodyfikowane przez dr hab. Bożena Janda-Dębek, prof. UZ (ostatnia modyfikacja: 07-04-2021 20:57)

Wygenerowano automatycznie z systemu SylabUZ